

SLOVENSKI POROČEVALEC

LETO XII, ŠTEV. 177

Ljubljana, torek 31. julija 1951

POSAMEZNA STEVILKA 5 DIN

Kako naj kmetijske zadruge pridejo do denarja

Vprašanje zadostnih lastnih obratnih sredstev je vsekakor važno tako za kmečke delovne zadruge, kakor tudi za zadruge splošnega tipa. Vprašanje, kako priti do teh sredstev, je stalno pred očmi dobrih upravnih odborov zadrug in njihovega članstva.

Nekatere zadruge so našle rešitev tega vprašanja in so se postavile na lastne noge, številne zadruge pa ne morejo priti na zeleno vejo in padajo z velikimi zadolžitvami pri banki v vedno večje finančne težave. To se je pokazalo ob priliki pregledov hramilnih in kreditnih odsekov pri zadrugah, ki so bili pred kratkim izvršeni.

Kot je znano, lahko kmetijske zadruge ustanove hranilno-kreditne odseke, katerih namen je zbirati prosta sredstva na deželi. Iz teh sredstev lahko zadruge dajejo kredite kmetovalcem-zadrušnikom, pomagajo si pa lahko tudi z njimi pri svojem gospodarskem udejstvanju.

Marsikdo trdi, da danes ni pogojev za obstoj in razvoj teh odsekov. Toda pregledi so pokazali in dokazali ravno nasprotno, čeprav slika po krivdi upravnih odborov večine zadrug ni najugodnejša. Številni primeri namreč jasno dokazujejo, da so podani za uspešno delo hranilno-kreditnih odsekov vsi pogoji, na drugi strani pa, da se je z njihovo pomočjo zelo okrepila finančna samostojnost nekaterih zadrug.

Ogledimo si samo nekaj primerov vzornih hranilno-kreditnih odsekov in to v Slovenskem Primorju, ki je bilo dolga desetletja pod fašističnim jarmom in v največji gospodarski sužnosti, ko je bilo spodkopano vsako zaupanje v gospodarske ustanove. V kmetijski zadruzi v Selu na Vipavskem je v članstvih 80 gospodarstev. Njen hranilno-kreditni odsek ima nad dva milijona hramilnih vlog. Odsek vodi vzorno tov. Mrmolja kot knjigovodja. Mož nosi nad sedem križev, je za mlad in revolucionaren ter ves v ognju za delo pri tem odseku. Tovariš Mrmolja je znan borec za napredno zadrugništvo. Svedra mu upravni odbor in predsednik pri delu pomagata tako, da vsa zadruga dobro dela in imajo ljudje v njo veliko zaupanje. Ko je šel letos na primer h koncu odkup česnje, pri katerem so kmetje prejeli velike zneske, se je tov. Mrmolja vrget na delo, da bi posamezniki vložili večji del izkupičkov v hranilnico. Prepričan v svoj uspeh je celo napovedal tekmovalstvo pri zbiranju hranilnih vlog kmetijskima združenjama Rihemberk (Branik) in Ajdovščina, ki sta tudi močni in vzorni in pri katerih odseka tudi dobro delata. V kmetijski zadruzi Rihemberk n. pr. računajo, da bodo v kratkem dosegli nad dva in pol milijona hramilnih vlog, v kmetijski zadruzi Ajdovščina pa tudi niso daleč od tega zneska.

Gornji podatki nam jasno povedo, da je uspeh hranilno-kreditnih odsekov odvisen od dela zadruga, njenih članov in od zaupanja, ki si ga znajo ustvariti med ljudmi. Saj niti Selo, niti Branik nista gospodarsko močna kraja, poleg tega pa je bil zlasti Branik v času narodnosvobodilne vojnke skoraj v celoti porušeno. Selo pa zelo prizadeto. Edine dohodke imata ti zadruzi od sadja in vina in še to je odvisno od letine. Zato pa skrbne, da si v dobrih letinah ustvarijo rezervo za slabše letine. Povsem drugače pa gospodari n. pr. kmetijska zadruga Komen, ki ima podobne gospodarske pogoje, njen hranilni odsek pa ima le dva vlagatelja in to pri 173 članih. Zato gre za kredit te zadruge pri banki v podrujni milijon. Podobno je v kmetijski zadruzi Solkan.

Brez finančne osamosvojitve si ne moremo misliti gospodarsko močne in samostojne zadruge. To pa lahko zadruga ima pri roki potrebna obratna hranilno-kreditna odseka. Tako bo zadruga imela pri roki potrebna obratna sredstva, pa tudi svojim zadrušnikom bo lahko nudila cenena posojila brez kakršnega koli tveganja in hitro, ker dobro pozna gospodarsko moč in delavnost svojih članov. S tem bi lahko tudi skoraj popolnoma odpadla potreba po bančnih posojilih, ki so draga in tudi ni lahko priti do njih, zlasti ne tako hitro, kot je včasih potrebno. Znanja pa je, da zadruge lahko porabijo za dopolnitev svojih obratnih sredstev do 60% vlog pri hranilno-kreditnem odseku.

Veličastna Gregorčičeva slavnost v Vrsnem

Ze ves prejšnji teden je bil tolmniški okraj živahno razgiban v pričakovanju večerajšnje nedelje, ki je bila posvečena slavnosti v zvezi z ureditvijo Gregorčičeve spominjske sobe v pesnikovi rojstni hiši. Prvi pesnikovi častilci iz drugih krajev so prišli v Vrsno že na predvečer slavnostnega dne, in nedeljo zjutraj pa se je v Vrsnem trolitko ljudi, kakor jih redko pride na take svečanosti. Opazovalci cenijo, da je slavnosti prisostvovalo okrog 5000 ljudi, iz vseh krajev Primorske in tudi od drugod. Razprosto sončno jutro je še povzdignilo razpoloženje ljudstva, ki je ob blizu in daleč vrel v pesnikov planinski raj.

Kot smo že poročali, je bil pobudnik te proslave Muzejsko društvo v Tolminu, ki je ob sodelovanju nekaterih organizacij in posameznih strokovnjakov izvedlo vse priprave, da je bila proslava čim lepša. Svečanosti pod milim nebom, ki je bila nekak ljudsko-prosvetni tabor, so se poleg predstavnikov krajevnih oblasti in množičnih organizacij udeležili tudi podpredsednik Prezidijske ljudske skupščine LRS in predsednik Društva slovenskih književnikov France Bevk, direktor Glavne direkcije usnjanske industrije Tomo Brejc in direktor Glavne direkcije lesne industrije Martin Greif, zastopnik Sveta za prosveto in kulturo LRS Franjo Baš, redni profesor igralske Akademije dr. France Koblar kot zastopnik Slovenske Matice, predsednik Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije akad. slikar Božidar Jakac, ravnatelj Zavoda za zaščito kulturnih spomenikov Edo Turnher in zastopniki Jugoslovanske armade poleg številnih

prosvetnih delavcev in drugih pesnikovih častilcev.

Na svečanosti, ki se je pričela ob 11, je govoril predsednik Društva slovenskih književnikov France Bevk; ta je v daljšem govoru naslikal Gregorčičevskega in velikega narodnega buditelja primorskega ljudstva, Predvsem je podčrtal vpliv njegovih pesni na narodnosvobodilno borbo primorskega ljudstva. Njegove pesmi so vžigale srca naših borcev v težkih, a veličastnih dneh.

Na sporedu slavnosti so bile tudi deklamacije in petje. Tako je Janez Rohacek deklamiral pesem »Soča, solski otroci z Vrsnega pa« Naš narodni dom. Med deklamatorji so nastopile tudi tri deklice z Idriškega, ki so s svo-

France Bevk govori

jim nastopom počastile pesnika, učitelj z Vrsnega pa je deklamiral »Pastirja«. Nastopili so tudi pevski zbori z Vrsnega, Tolmina, Rihemberka, Kobarida in Sv. Lucije, ki so peli pesmi večinoma na Gregorčičevo besedilo. Na koncu so ti združeni pevski zbori lepo zapeli priljubljeno in nepozabno pesem »Nazaj v planinski raj«.

Vrsno in njegova okolica sta vsosonočno nedeljo preživele v slavnostnem in prisrčnem razpoloženju. Ljudstvo je v večjih in manjših skupinah obiskovalo pesnikov grob pri Sv. Lovrencu, posebnega zanimanja pa je bila deželna Gregorčičeva spominjska soba, ki douditve vse Gregorčičeve rojstne hiše hrani spomine na goriškega slavka. V tej sobi je v zidu vitrina z raznimi predmeti, ki spominjajo na pesnika. To so njegova dela, faksimilirani rokopisi, pesnikova posmrtna maska. Vsa prireditve je zapustila najgljobji vtis pri vseh navzočih, ker je bila tako topla, iskrena in domača. Organizatorjem te lepe prireditve v pesnikov spomin je treba izreči iskreno priznanje za njihovo plemenit trud! (N)

Pomoč LR Hrvatski zaradi poplave

Zvezna vlada je odobrila iz svojega rezervnega sklada LR Hrvatski pomoč 338 milijonov dinarjev za popravila, nje skode, ki so jo povzročile nedavne velike poplave. Ta pomoč bo uporabljena predvsem za popravilne poskodbene cest in prometnih naprav, za regulacije nekaterih rek ter za povrnitev skode, ki so jo imela razna gospodarska podjetja.

Okrožni odbor v Kopru je sprejel daljnosežne gospodarske ukrepe

Koper, 30. jul. Tanjug. V Kopru se je danes začela druga seja tretjega rednega zasedanja istrskega okrožnega ljudskega odbora. Prva seja je bila minuli mesec, ko so sprejeli važne sklepe o nadaljnji demokratizaciji ljudske oblasti. Pred zastopniki slovenskega, hrvaškega in italijanskega ljudstva jugoslovanske cone STO so danes predlagali sklepe o novem sistemu nagrajevanja delavcev, novem sistemu trgovine, razdelitvi deviz delovnih kolektivov, ki s svojimi izdelki sodelujejo pri izvozu iz istrskega okrožja.

Pomen teh sklepov je označil na začetku zasedanja poveljniški vojaški uradnik JA polkovnik Miloš Stamatović, ki je izjavil, da spadajo novi sklepi med najvažnejše, kar jih je bilo pred okrožnim ljudskim odborom od podpisane mirovne pogodbe.

Nove sklepe je obrazložil predsednik istrskega okrožnega ljudskega odbora Julij Beltram, ki je izjavil, da so novi sklepi odločni korak naprej v graditvi socializma in da bodo z uveljavljenjem novih finančnih sklepov postali delavci še bolj gospodarni v svojih tovarnah in podjetjih.

»Razumljivo je, da je dejal Beltram, da gre za sluzga za to predvsem socialistični Jugoslaviji, ki je z vsemi sredstvi omogočila izvedbo tako globokih sprememb na podlagi izkušenj, ki si jih je pridobila pri graditvi socializma,»

Beltram je poudaril, da bodo po sklepu o poslovanju delavskih svetov tudi delavci zasebnih podjetij postali njihovi voditelji, prav tako kot delavci v socialističnih podjetjih, z istimi pravicami in dolžnostmi, le da bo v zasebnih podjetjih lastnik ostal še naprej na položaju kot direktor. Po novem finančnem sistemu bodo prejeli delavci, ki si prizadevajo za zvišanje proizvodnje, nekoliko večjo plačo kot delavci, ki delajo slabo in nimajo pravilnega odnosa do kolektivov. Od doseženega dobička bo 10% razdeljenih med delavce za njihov prispevek k dosegu dobička. Samo v industriji bo znašal ta odstotek približno 18 milijonov dinarjev. Prav toliko vsota bo določena za rezervni fond podjetja, ostanek okrog 114 milijonov dinarjev pa bodo razdelili delavski sveti za izvajanje racionalizacijskih predlogov, za nagrade racionalizatorjem in za investicije družbenega pomena. To se pravi, da bodo delavski sveti razpolagali namesto 6 milijoni kot do sedaj, z okrog 150 milijoni dinarjev. Isti sistem razdeljevanja dobička se bo uporabljal tudi v trgovini, gradbeništvu, prometnih in gostinskih podjetjih ter v podjetjih zasebnega sektorja. Delavski sveti bodo v mejah svojih možnosti zagotovili določena sredstva za potrebe krajevnih in mestnih odborov, tako da bodo imeli delavci kot neposredni proizvajalci interes, da čim bolj sodelujejo z ljudskimi oblastmi. Izvozna podjetja bodo prejela del dobička od svojih izdelkov v tuji valuti.

Na ta način bodo imeli delovni kolektivni interes pri tem, da bodo najuspešnejše reševali probleme proizvodnje in ekonomičnosti delovne sile. Beltram je poudaril, da bo izdaja novih odredb omogočila odpravo vseh nakaznic za preskrbo in vseh bonov na podlagi razvite proste trgovine. S tem se bo trgovina v precejšnji meri osvobodila birokratskih ovir. Ljudske oblasti bodo imele nalogo usmerjati in spravljati v sklad trgovinski sistem, prepuščajoč pobudo delavskim svetom v proizvodnih in drugih podjetjih.

Ko je govoril o novem sistemu plač, je Beltram dejal, da bo osnovni plačnik za nagrajevanje proizvodna sposobnost vsakega delavca, upoštevajoč strokovno sposobnost, delovne pogoje in odgovornost vsakega delovnega člona. Novi sistem, ki se opira na socialistično načelo, da bosta vsak

delavec in vsak uslužbenec nagrajena po svojem delu, določa 24 plačilnih skupin za delavce in 26 plačilnih skupin za uslužbence. Višina plač se bo gibala od 6.000 do 38.000 din, t. j. po strokovnih sposobnostih slehernega delavca. Po podatkih, ki so bili izračunani na podlagi novega sistema, bo znašala v nekaterih podjetjih istrske okrožja povprečna vrednost delavskih plač približno 15.000 dinarjev, a za uslužbence 17.000 din. Poleg plač bodo delavci in uslužbeni prejemali kot otroško doklado za vsakega otroka 3500 din na mesec. Novi plačilni sistem bo veljal za vse osebe, ki so v delovnem odnosu.

Beltram je dejal, da bo novi sistem trgovine in preskrbe, ki se bo razvijal na osnovi prostih cen, katere se bodo formirale na trgu po ponudbi in povpraševanju, znatno pripomogel, da se bo dvignil življenjski standard delovnega ljudstva.

Podrobne spremembe bodo izvedene tudi v trgovini z inozemstvom. Po novem sistemu bodo postala izvozna podjetja deloma koristniki deviznih dobičkov. Razširjena bo tudi mreža izvoznih in uvoznih podjetij, tako da bodo lahko pridelovalci izbirali, na katero podjetje se bodo obrnili zaradi izvoza svojih pridelkov ali uvoza predmetov, ki jih bodo kupovali v tujini. Beltram je nadalje naglasil, da bodo kmečke delovne zadruge, bile v novem sistemu trgovine poseben pomen in vloga, ker bodo dajale na prosti trg svoje proizvode in tako pripomogle k pobujanju poskusov, spekulacije.

Slovo delegacije medvojnega francoskega uporniškega gibanja

Delegacija francoskega medvojnega uporniškega gibanja, ki je bila v naši državi kot gost Zveze borcev Jugoslavije, je iz Zagreba odpotovala v svojo domovino. Pred odhodom so člani delegacije obljubili, da bodo v svoji domovini razširjali resnico o socialistični Jugoslaviji. Med drugim so poudarjali: »Nova Jugoslavija si v največji meri prizadeva, da bi ohranila svojo neodvisnost, in ves svoj polet, vso svojo vztrajnost in sposobnost, ki so sad v osvobodilnem boju izkazane enotnosti jugoslovanskih narodov, se dobro uporabljajo v miru pri graditvi svobodne socialistične domovine,»

POGAJANJA V KESONGU

NOBENEGA POMEMBNEJŠEGA NAPREDKA

Kesong, 29. jul. Po sporočilu združenega poveljstva, ki ga prenaša AFP, niso pri današnjih razgovorih v Kesongu zaznamovali nobenega pomembnejšega napredka. Med razpravljanjem o demilitarizaciji ceni med vojskujocimi se silami sta obe delegaciji ostali pri svojih prejšnjih stališčih.

Dopisnik UP je mnenja, da so Združeni narodi pripravljene odreci se določenemu delu ozemlja s pogojem, da iz Severne Koreje ne bo spet prišel nov napad. Sile Združenih narodov so zdaj približno 30 milj globokov Severni Koreji in imajo v svojih rokah gorske grebene, ki jih je mnogo laže braniti kot položaje ob 38. vzporedniku. Vendar pa sodijo, da Kitajci in severni Korejci želijo, da bi bil oženj ustavljen, da bi bili tako rešeni neprestanih bombardiranj iz zraka in z ladij.

Obenem sodijo, da poveljniki Združenih narodov ne bi bili pripravljene odreci se težko zavzetega ozemlja, če ne bi dobili poroštva, da bo komisija za premirje dovoljen prehod na sovražnikovo ozemlje. To vprašanje obsega tretja točka dnevnega reda, medtem ko govori druga točka o demarkacijski črti. Opazovalci so prepričani, da bodo člani delegacije ZN pripravljene preiti k drugim točkam dnevnega reda, če se glede demarkacijske črte in tamponske cone v doglednem času stvar ne bo premaknila z mirne točke.

Po današnjem sporočilu osme ameriške armade, ki ga prenaša AFP, so sile združenega poveljstva, ki so severovzhodno od Janguja, prešle v napad, naletela na srdit sovražnikov odpor in so morale umakniti. Severno od Indžaja so boji krajevno pogovna. Na zahodnem in osrednjem delu bojišča so patrolje združenega poveljstva zadevale samo na zmeren sovražnikov odpor.

Letala pete letalske armade so danes ponoči uničila ali poškodovala 180 sovražnikovih vozil in napadla letališče Fenjang in ranžirno postajo Andžu. Od 22. do 28. julija so letala pete letalske armade napravila skoraj 5000 poletov, pri čemer so napadala premikne sovražnikovih čet in dovoz materiala, na bojišče. Sovražnikovo letalstvo ta teden ni skoraj nič delovalo. Njegova protiletalska obramba je sestrelila šest letal, vendar je bilo več pilotov rešenih.

Današnji uvodnik »New York Timesa« piše, da je treba pri pogajanjih za morebitno politično rešitev korejskega vprašanja misliti na posledice, ki bi jih lahko imel sklenjeni sporazum glede na ves svet, še posebej pa glede na Daljni vzhod in Azijo. Mnenje azijskih držav je različno. Prva skupina držav, v katero spadajo Indokina, Siam, Filipini in Japonska, bo zahtevala poročila, da se napad v tem delu sveta ne bo več ponovil. Te države pričakuje rešitev, ki bi dokazala, da se kolektivna varnost da in mora doseči. Druga skupina držav, Indija, Burma in Indonezija, bo na podlagi rešitve korejskega spora presojala morebitne namene ZDA na Daljnem vzhodu in bo glede na to zahtevala dokaze, da Američani nimajo napadalnih namenov.

Casopis poudarja, da morajo ZN najti rešitev, ki bo zavrnil propagando, ki daje podlago za domnevo, da mislijo ZDA spreminiti posamezne države v ameriške kolonije. Na koncu poudarja, da končna rešitev korejskega vprašanja ne sme v nobenem primeru pomeniti nagrade za napadalca.

Tudi ponedeljkova seja ni prinesla nič novega

Kesong, 30. julija. Tudi na današnjem sestanku v Kesongu ni bil dosežen noben napredek glede demarkacijske črte in demilitarizirane pasu, zaradi katerih je konferenca na mrtni točki že 4 dni. Zastopniki združenega poveljstva in zastopniki kitajsko-severnokorejskega poveljstva so že tretič navedli svoje predloge. Seš delegacije

Morrison o Perziji

London, 30. jul. Spodnja zbornica je danes razpravljala o položaju na Srednjem vzhodu. Ob začetku je podal poročilo zunanjim ministrom Morrison. Sporočil je, da je britanska vlada sklenila odposlati posebno mislijo na pogajanja s perzijsko vlado v Teheran, kakor hitro bodo razjasnjene nekatere točke perzijskega predloga za obnovitev pogajanj. Mislijo bo vodil član kabineta, čvar državnega pečata Richard Stokes. Ob svojem prihodu v Perzijo bo Stokes predvsem posetil Abadana, da prouči tamkajšnji položaj. Morrison je dalje dejal, da britanska vlada popolnoma razume, da hoče perzijska vlada imeti v svojih rokah petrolejsko industrijo. Britanska vlada tudi pristaja na načelo nacionalizacije petrolejske industrije v Perziji. Zeli pa, da mednarodni sporazumi ne smejo biti enostavno prekinjeni brez razprave in pogajanj. Treba je ločiti patriotizem od sovražstva do tujcev. Od pretekle svetovne vojne dalje je petrolej najvažnejši vir dohodkov Srednjega vzhoda. To pa je v veliki meri zaslug mednarodnih petrolejskih družb, kar mnogi često pozabljajo.

Morrison je izjavil, da je obramba Srednjega vzhoda prav tako važna, kakor obramba Evrope. Velika Britanija je odločena, da brani Srednji vzhod proti vsakemu napadu. Eden izmed temeljnih kamnov varnosti Srednjega vzhoda je prijateljstvo in sodelovanje med Veliko Britanijo in

združenega poveljstva viceadmiral Turner Joy je ponovno zahteval, da se demarkacijska črta določi na sedanji frontni črti. severnokorejski general Nam II pa je bil za 38. vzporednik in za to, da bi bila demilitarizirana cona široka 20 km, 10 km na vsaki strani 38. vzporednika.

V današnji številki izraza laburistični »Daily Herald« zaskrbljenost zaradi počasnega razvoja pogajanj v Kesongu in piše, da govore nekateri razlogi za to, da želi nasprotna stranka izkoristiti pogajanja za reorganizacijo svojih čet in morebitno pripravo nove ofenzive.

Glede želje Kitajcev in Severnih Korejcev, da bi general Ridgway privolil na demarkacijsko črto ob 38. vzporedniku, pravi »Daily Herald«, da bi ugoditev te zahteve dala nasprotniku velike vojaške prednosti. Casopis pripominja na koncu, da sedaj še ni mogoče reči, za kaj služi sedanja severnokorejska in kitajska taktika ter da so sedanja pogajanja v Kesongu pravzaprav praktična preizkušnja pravih namenov oči Moskva-Peking.

Trije republikanski senatorji, Dirksen, Bridges in Cane so danes zahtevali, naj se pogajanja v Kesongu ustavijo, če severnokorejska in kitajska oblastva ne bodo dovolila ameriškim zdravstvenim ekipam, da bi obiskale vojake Združenih narodov v ujetniških taboriščih v Severni Koreji in na Kitajskem. Dodali so, da bi se vprašanje zdravstvene pomoči ujetnikov lahko rešilo obenem z razvojem sedanjih vojaških pogajanj o premirju. Po njihovem načrtu naj bi bil ta ukrep vajetnem, to se pravi, da bi bilo avtomatsko dovoljeno zdravstvenemu osebju nasprotnih sil, da obišče ujetniška taborišča v Južni Koreji.

Mednarodni Rdeči križ je izdelal načrte za zamenjavo ujetnikov na Koreji. Te načrte namerava predložiti konferenci za premirje v Kesongu. Zamenjava ujetnikov med združenim poveljstvom ter severnimi Korejci in Kitajci naj bi se oprala na četrto točko dnevnega reda, glede katere so se sporazumeli pri pripravljanih razgovorih v Kesongu. Ekipa Mednarodnega Rdečega križa so že na Koreji in Japonskem in naj bi v primeru sklenjenega premirja pomagale ujetnikom, ki naj bi bili repatrirani.

Povelje generala van Fleeta

Tokio, 30. jul. Poveljniški zavezniske vojske v Koreji van Fleet je izdal povelje svojim vojakom, v katerem jih opozarja, da naj budno pazijo na možnost sovražnega napada med pogajanja za premirje. Pravi, da vsi upajo, da bodo pogajanja v Kesongu dovedla do čestnega in uspešnega konca ter da bo mir obnovljen. Toda kljub temu upanju mora biti vsak vojak vedno buden. Ne sme se dopustiti, da bi velika vojska OZN v Koreji postala žrtev sovražne zasede.

Beblerjev predlog Trygve Lieju

New York, 28. julija (Tanjug). Jugoslovanski delegat pri OZN dr. Aleš Bebler je predlagal, naj bi bilo pred zasedanjem Generalne skupščine OZN sklicano novo zasedanje komisije za človečanske pravice z nalogo, da dokončno izdela besedilo mednarodne konvencije o pravih človeka.

V pismu, ki ga je Aleš Bebler poslal Trygve Lieju, je poudarjal potrebo, da bi na šestem zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov izglasovali to konvencijo. Okoriščanje z državljanstvi in političnimi svobodničami, je poudarjeno v pismu, je tesno povezano z gospodarskimi in kulturnimi pravicami. Zato morajo biti brezpogojno sprejete in konvencijo o pravih človeka gospodarske, socialne in kulturne pravice.

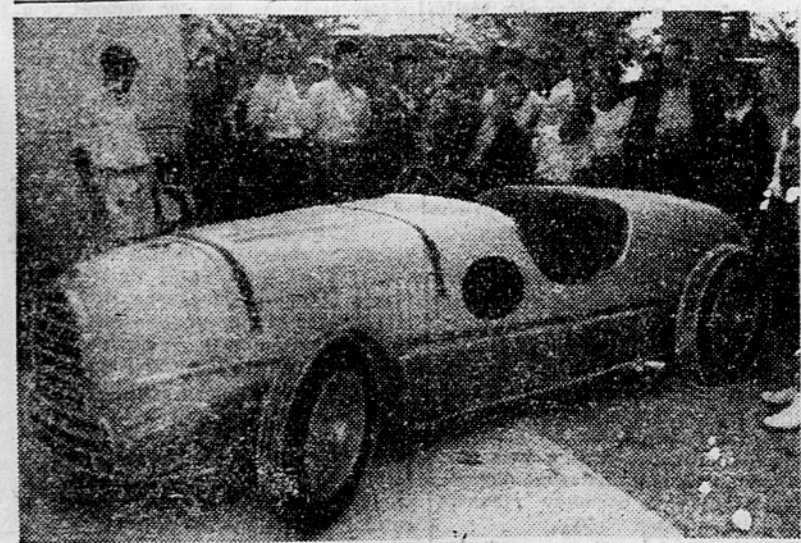
Egiptom. Britanska in egiptaska vlada sta se spoznale o ukrepih, da se prepreči incidenti, kakršni je bil nedavno, ko je egiptaska vojska ladja preiskala britansko trgovsko ladjo. V letu '50 tudi razgovori med Veliko Britanijo in Egiptom o vprašanju Sudana.

V imenu opozicije je govoril Churchill. Dejal je, da se je britanski vpliv na Srednjem vzhodu zmanjšal. Potrebno je sodelovanje med vlado ZDA in Francije, da se zagotovi varnost Srednjega vzhoda. Konservativna stranka bo z vsemi sredstvi nasprotovala popolni britanski evakuaciji Abadana. Proti nasiljem nad uslužbenci anglo-iranske petrolejske družbe je treba uporabiti po potrebi tudi silo.

Danes dopoldne je imel posebni Trumanov odposlanec Harriman daljši razgovor z zunanjim ministrom Morrisonom.

Nato je imel v predsedstvu vlade britanski kabinet sejo, ki je trajala tri ure. Seš so prisostvovali tudi vsi ministri obrambnih resorov ter šefi štabov vojske, mornarice in letalstva.

Popoldne je Harriman zopet odletel v Teheran. Novinarjem je dejal, da bo s perzijsko vlado skušal razčistiti nekatera vprašanja in da je zelo zadovoljen z uspehom svojih razgovorov s člani britanske vlade. Izjavil je tudi, da je optimističen glede uspeha britansko-perzijskih pogajanj.

Z okrajne razstave lokalne industrije in obrti v Kamniku. Okrajne karosirske delavnice na Viru so razstavile originalno karoserijo

ANGLOPERZIJSKI SPOR ZARADI NAFTE

Ugoden perzijski odgovor na najnovije britanske predloge

Teheran, 29. jul. Perzijska vlada je nocoj odgovorila na nove britanske predloge za rešitev spora o nacionalizaciji perzijske nafte...

prav abadanske rafinerije za čas, dokler bodo trajala pogajanja, in da naj ne postavlja nobenih predhodnih pogojev za obnovev pogajanj.

abadanska rafinerija v torek prenehala delati. Pripomnil je, da bo nadaljevalje pogajanj z Britanijo verjetno omogočilo sporazum, ki bo preprečil ustavitve dela v rafineriji.

Sovjetska zveza brez vzroka zadržuje vojne ujetnike

New York, 29. julija (Tanjug). Jutri bo v prostorih ZN prva seja posebne komisije OZN, ki preučuje usodo ujetnikov iz druge svetovne vojne.

Italijanska vlada je poslala generalnemu sekretarju OZN Trygve Lieju pismo, v katerem pravi, da sovsjetska vlada se do danes ni dala podatkov o italijanskih vojnih ujetnikih, ki jih vlada ZSSR zadržuje brez upravičenega vzroka.

SILA — EDINI JEZIK, KI GA SOVJETSKA ZVEZA RAZUME

Detroit, 29. julija (Tanjug). Voda urada za obrambo mobilizacijo ZDA Charles Wilson je rekel, da morajo ZDA organizirati vse svoje sile, ker je na napadalno politiko ZSSR mogoče odgovoriti samo s proizvajalno močjo in z vojaško silo.

Tudi Avstrija je sporočila Trygve Lieju, da so v SZ še vedno avstrijski vojni ujetniki, Zahodnonemška vlada, ki ima seznam nerepatriranih nemških vojnih ujetnikov, je predlagala, naj pride komisija OZN za ujetnike v Bonn in preučiti podatke.

»Pravda« ponovno graja Ukrajince

Moskva, 28. jul. (Tanjug). »Pravda« je danes vnovič obtožila nekaj ukrajinskih pisateljev zaradi ideoloških pomanjkljivosti in zapletenosti. Kritika se nanaša na pisatelje iz Lvova, zlasti pa na pesnika Smiderskega, ki je obtožen buržoaznega nacionalizma.

Glede istega vprašanja se je obrnila na Trygve Lieja tudi japonska vlada, ki trdi, da iz ZSSR še ni prišlo 370.000 japonskih vojnih ujetnikov, in da jih je 235.000 umrlo v sibirskih taboriščih za prisilno delo in v puščavah severovzhodne Kitajske.

Avtonomna pokrajina Birobidžan ukinjena

Moskva, 30. julija (Tanjug). Z ukazom vlade ZSSR je bila ukinjena sovsjetska avtonomna pokrajina Birobidžan in vključena v sestav pokrajine Habarovsk v Ruski SSR.

Sam Ranke je bil pred kratkim izpuščen iz zaporov v Franciji, kjer je prebil pet let kot vojni zločinec. Agencija FP pa poroča iz Bonna, da je zahodnonemška vlada razpustila Svet duštev, v katerih so veljavne žrtve fašizma.

Švedska in Danska nota SZ

Kopenhagen, 29. julija (UP). Danska in švedska vlada sta predlagali vladi ZSSR, naj bi sporno vprašanje o sovsjetskih teritorialnih vedah v Baltičkem morju rešilo Mednarodno sodišče v Haagu.

Sodna obravnava v Varšavi. Poljska časopisna agencija poroča, da se bo jutri začela v Varšavi sodna obravnava zoper skupino 9 visjih poljskih oficirjev, med katerimi so 4 generali.

Saški kralj o Petru Petroviču Njegošu in Črnogorcih

Vladika me je pustil nekaj časa sam, potem pa je prišel v škofovnem oblačilu, da me pristojno pozdravi. Dolgi viličasti talar in slikoviti kroj grške škofovske noše se je zelo podal impozantni postavi in zdaj šele mi je bila jasna dvojna lastnost tega čudovitega moža.

Pripovedoval nam je tudi o svojem prizadevanju, kako bi razširil izobrazitost med svojim ljudstvom. Zato tudi je ustanovil na Cetinju tiskarno, v kateri tiskajo z ruskimi črkami. V načrtu da ima tudi ustanove šole pri samostanu, ker jih doslej res ni bilo v državi; ni pa imel za to sredstev, pa tudi ljudje ne kažejo pravega nagajenja za izobrazbo.

Nehru o odnosih s Pakistanom

New Delhi, 29. jul. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je govoril na javnem zborovanju v New Delhiju o napetih odnosih s Pakistanom in dejal, da Indija ne bo pakistanskim izzivanjem vračala ni da je prepričan, da se sedanja kriza v odnosih med tema dvema državama ne bo končala z vojno.

Nehru odklonil Ali Kanovo povabilo

Karaci, 30. jul. Predsednik indijske vlade Nehru je odklonil vabilo pakistanskega ministrskega predsednika Liaqat Ali Kana, da pride na razgovore v Karaci, v odgovoru pravi, da ne more priti na sprejem vabila, ki je vezano na pogoje, Pakistanska vlada je namreč izjavila, da naj bi se indijske čete umaknile s pakistanske meje.

Menzies napoveduje odločne ukrepe zoper inflacijo

Sydney, 30. julija (Reuter). Avstralski ministri predsednik Robert Menzies je danes na konferenci zastopnikov ministrstev, delavcev, delodajalcev, proizvajalcev ter delavskih in cerkvenih organizacij izjavil, da namerna vlada izdati drastične ukrepe za zajezitev inflacije.

Ekonomsko-socialni Svet

Zeneva, 30. jul. (Tanjug). Danes se je v Zenevi začelo 13. zasedanje Ekonomsko socialnega sveta Združenih narodov. Na dnevnem redu je 57 točk, Cilski delegat Santa Cruz je začel zasedanje ter postavil tehnično pomoč nezadostno razvitim državam na čelo problemov, s katerimi se ukvarja Svet.

Pogrešano letalo kanadske pacifiške družbe

Vancouver, 29. julija (Reuter). Pred osmimi dnevi je izginilo veliko potniško letalo kanadske pacifiške družbe, ki je bilo namenjeno iz Vancouverja na Aljasko. Zdej so našli na obrežju pri nekem pristanišču na Aljaski moški čevlji, za katerega sodijo, da je vojak.

Pozdrav mirovni konferenci v Zagrebu

New York, 28. jul. (Tanjug). Ameriški javni delavec Ira Arthur Hirschman, ustanovitelj in predsednik radiotelevizijskega omrežja »Metropolitan Broadcasting and Television Incorporated« je toplo pozdravil pobudo jugoslovanskega odbora za obrambo miru za mednarodno konferenco za mir v Zagrebu.

Franco protestira

Madrid, 29. julija (AFP). Špansko zunanje ministrstvo je po svojih velepisnostih v Londonu in Parizu vložilo protest zaradi vmešavanja Velike Britanije in Francije v sedanja pogajanja med Španijo in ZDA.

V nekaj vrstah

Kairo, 28. julija (AFP). Velikanski oblaki kobilic so prekrili 6000 ha obdelane zemlje na področju Asi Ut v Egiptu. Kobilice so prišle iz Arabije čez Rdeče morje in pušče v vzhodnem Egiptu. Vse prebivalstvo ogrožena področja je mobilizirano za boj proti njim.

Brigadniki iz inozemstva na mladinski progi

Na mladinsko progo Banjaluka—Doboj sta pred nekaj dnevi prispele dve prozorski skupni brigadniki. V prvi je 25 francoskih študentov, v drugi pa 30 brigadnikov iz Trsta in okolice. Na poti je tudi 25 angleških študentov, članov nacionalne zveze študentov Anglije. Se ta teden bo prislo 26 članov Društva jugoslovansko-britanskega prijateljstva, 64 brigadnikov iz Francije, 30 iz Italije, 7 iz Alžira, po 20 pa iz Holandije in Zahodne Nemčije.

Odhod kmetijskega ministra ZDA

Iz Jugoslavije je odpotoval kmetijski minister ZDA G. Charles Brannen s svojim spremstvom. Gostje sta spremljala pomočnik ministra za zunanje zadeve FLRJ Leo Mates in pomočnik predsednika zveznega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Milun Ivanović. Kmetijski minister ZDA je med svojim bivanjem v naši državi v spremstvu ameriškega veleposlanika G. Allena obiskal zveznega ministra in predsednika sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Mijalka Todoroviča.

Konvencija o pravicah beguncev predpisana

Zeneva, 28. jul. (Tanjug). Danes je bila v Zenevi podpisana konvencija OZN o zaščiti beguncev in oseb brez državljanstva. Konvencijo so podpisali zastopniki 12 držav. Visoki komisar OZN za begunce je izjavil danes na tiskovni konferenci v Zenevi, da bo konvencija zajela okrog poldrug milijon ljudi, ki so postali begunci pred letom 1941. Konvencija bo začela veljati, ko jo bo ratificiralo najmanj 6 držav podpisnic.

Sovjetski vohuni rovarijo proti Jugoslaviji že od l. 1945

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu je zanimiva razprava zoper sovsjetske in madžarske vohune, ki dokazuje, da je Sovjetska zveza zapredla okrog nove Jugoslavije svojo vohunsko mrežo že od njenem rojstvu. Obtoženi so državni uslužbenci Nikola Engler, Franjo Folgar in Ernest Engler.

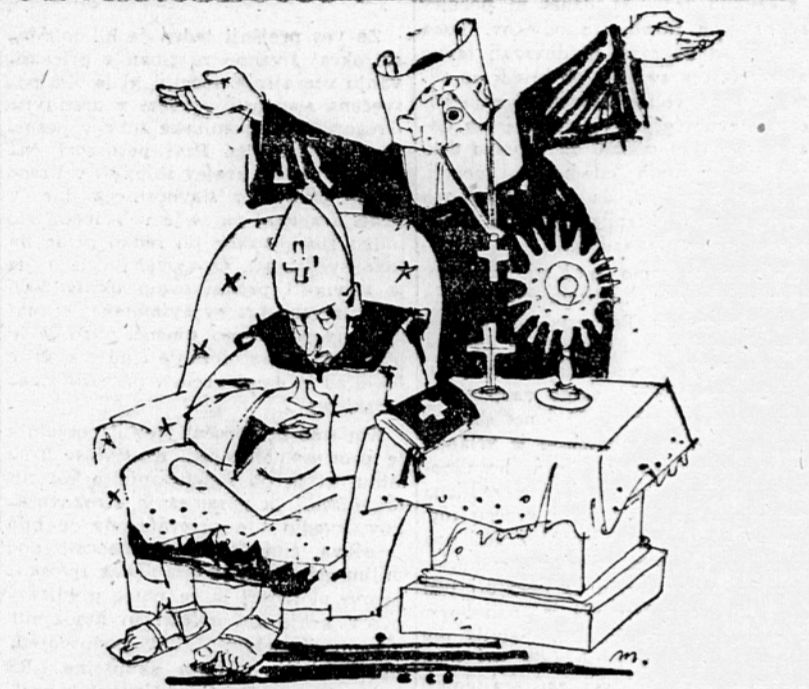
Prvi obtoženec je prišel iz madžarskega koncentracijskega taborišča med vojno v Kijev, kjer so ga že leta 1944 najeli in izvežbali za vohunsko službo. V Jugoslavijo je prišel spomladi 1945 in vohunske podatke je najprej dajal šefu sovsjetske vojaške misije v Beogradu generalu Kiseljevu, potem sovsjetskemu vojaškemu atašeju generalu Sidoroviču, njegovemu nasledniku, prvemu tajniku sovsjetskega veleposlanstva in še trem organom sovsjetske obveščevalne službe. Hkrati je dajal vohunška poročila tudi agentu madžarske obveščevalne službe, članu madžarskega veleposlanstva v Beogradu.

Ko je bila pred sodiščem prebrana obširna obtožnica, je javni toilek naglasil: »Dejstvo, da so organi sovsjetske obveščevalne službe snubili jugoslovanske državljane še preden je bila razglašena informatorijska resolucija, dokazuje, da so vse trditve sovsjetskega vodstva o ideoloških sprih z našim državljanom in partijskim vodstvom popolnoma neresnične in da se je Sovjetska zveza zaratila že med vojno proti novi Jugoslaviji.«

Ko so zaslišali prvega obtoženca Nikolaj Englerja, je ta poudarjal, da se sprva ni zavedal, kakšen namen imajo naročila, ki so mu jih dajali že v Kijevu in pozneje pri sovsjetskem veleposlanstvu v Beogradu. Povedal je tudi, da so mu potem, ko je bil premeščen iz zunanje ministrstva v zvezni svet za blagovni promet, sovsjetski organi veleli, naj se trudi, da bo v novi službi dosegel čim višji položaj ter da jim bo takoj mogel čim več poročati.

Nikola Engler je bil najprej uradnik zveznega ministrstva za zunanje zadeve, pozneje pa zveznega sveta za blagovni promet in iz obeh službenih področij je dajal podatke, ki se jih zahtevali sovsjetski in madžarski organizatorji vohunstva v naši državi. Drugi obtoženec Franjo Folgar je od jeseni 1948 do svoje aretacije lani v decembru dajal vohunske podatke agentom madžarske obveščevalne službe, med katerimi je bil tudi trgovinski ataše pri madžarskem veleposlanstvu v Beogradu, Folgar in tretji obtoženec Ernest Engler sta tudi pomagala Nikolaj Englerju zbirati in sestavljati vohunska poročila.

Sodba. Okrožno sodišče v Beogradu je snoči ob 20 izrekli naslednjo sodbo po razpravi proti vohunom sovsjetsko-madžarske obveščevalne službe: Nikola Engler se obsodi na kazem strogega zopora za dobo 14 let in odvzem državljanških pravic za 4 leta. Franjo Folgar se obsodi na strogi zapor za dobo 8 let in odvzem državljanških pravic na 2 leti. Ernest Engler se obsodi na strogi zapor za dobo 2 let.

Nadškof Stepinac: Mensijer, pripravljeni so mi omogočiti, da odidem k vam v Rim na svobodo. — — —: Strašno! Evo, nas vse to katoliško cerkev v Jugoslaviji mist v zaporu ne trpe več...

Otroci iz drugih dežel na počitnicah v Sloveniji

Po treh tednih se je s počitniških kolonij v Sloveniji vrnilo domov 600 tržaških otrok, na počitnice v Slovenijo pa pride iz Trsta druga skupina 200 otrok. Iz Opacije in Sušaka se je vrnilo na Korosko 180 otrok, v nekaj dneh pa pride v te in nekatere slovenske kolonije 100 otrok koroskih Slovencev in 100 mladih Avstrijcev. V Sloveniji so na počitnicah otroci tudi iz drugih ljudskih republik, iz Hrvaške je vsega skupaj na počitnicah v slovenskih krajih 2600 otrok, iz Vojvodine pa 120. V počitniških kolonijah v Sloveniji bo letos vsega skupaj okoli 28.000 otrok in 5000 mladincev.

VREME

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE. Stanje 30. julija ob 7. uri: Polarne značne gnote iz severne Evrope se pomikajo proti Sloveniji in bodo jutri vplivale na delno poslabšanje vremena pri nas. Danes je v Sloveniji pretežno jasno vreme. — V Ljubljani je danes ob 7. uri znašal zračni pritisk 759,7 mm, temperatura zraka 14,6° najnižja nočna temperatura 12°, relativna vlažna 98%. Vremenska napoved za torek, 31. julija: Dopolodne se pretežno jasno, popoldne naraščajoča oblačnost, proti večeru pa zable krajevne plohe, zlasti na Stajerskem. Temperatura do 30°C. VREMENSKA NAPOVED KMETIJSKE METEOROLOŠKE SLUŽBE (PRI KZ).

Pred 100 letnico velikega Črnogorskega pesnika Konec

mi je obetal večerajšnji prijazni sprejem popolno varnost. Pač bolj iz go, stojihujba kakor iz skrbi pa je prišel vladika kmalu za menoj in me ni več zapustil. Sila sva po ravnic in se približala vzhodnemu robu kotline, kjer mi je objubljal skalovje, da najdem kako rastlinsko redkost, pa tudi tu ni bilo nič novega, zato sva se vrnila v samostan, kjer so pripravili zajtrk.

vladiki ni bilo prav po volji; menda mu je bilo nerodno. Lopa je deljena na dva dela; prava skupščinska dvorana na levo je bila temna, ker je prihajala svetloba vanjo le skozi vrata, če ne misliš, da se svet lahko tudi skozi streho, ki tudi pred dežjem ne varuje. Okrog in okrog je bila nekakšna kamenitja klop za skupščinarje, v sredi pa je visel na železnem kavlju kotel, v katerem nad ognjem na tleh kuhajo hrano za svetovalce. V drugem se slabšem delu je bilo več lesenih pogradov, kjer so skupščinarji prenočevali. Eden je še spal in ležal na ovčjem kožuhu.

in malo obstransko dvorišče, kjer so gojili čebele v izvotljenih, z deskami pokritih panjih. Pred samostanom so napravili tudi tekmo med dvema Črnogorcema, ki sta dokazala svojo hitrost. Nato so pokazali Črnogorci še, kako znajo skakati, kar je res občudovanja vredno. Ti od ljudnj gorski prebivalci se vadijo pri svojem življenjskem načinu iz od mladi, dega v vsaki telesni spretnosti. Pravi, jo tudi, da so izvrstni strelci, saj bodo dečki orožje v roke že s svojim šestim letom. Tudi njihovo glasbo naj bi spoznali. Zato so poklicali po zajtrku starega vladikovega slugo pravega navihanca. Njegovo glasbo so bile gusle nekakšne, ne male gosi z eno struno; ob njenem hreštanju pojo na žaloben način in mo tu — kakor so rekli — pesmi o Črnogorskem junastvu. Gusle so razširjene tudi po vsej Dalmaciji, poleg imajo še nekako preprosto piščalko. Vladikov sluga, redki navzoči člani telesne straže in skupščine so bili kajpada bolj običeni kakor drugi Črnogorci. Posebno jih je odlikoval rdeč telovnik, prepleten z mnogimi srebrnimi okraski. Vladika ima sicer šestdeset mož telesne straže, pa so zaradi nemirnih časov največ na vseh. Koliko ima mala svobodna država mešar prebivalcev, se ne more natančno dognati, ker ni statističnih podatkov, računajo pa da jih je kakih 50.000. Obiskali smo tudi vladikovo tiskarno,

Ob 11. sem sedel spet na svojem Ar-

slanu, ki se je dobro odpočil po večerajšnji hoji, stopicanju in skakanju in mu je dal dobro voljo vojni hrup ob neprestanem streljanju za slovo. Res je bilo videti, da so pridno žival vese, lili bojni glasovi in se je spominjala pri tem brzokone marsikatero bitko, v kateri je nosila svojega gospoda. Vračali smo se bolj južno po drugi poti, ki je bila nekaj boljša kot večerajšnja. Tudi gorovje je s te strani manj visoko in tudi manj gozdno. Na desni je ležala mala vas, ko smo večkrat zajahali in razjahali, smo dospeli končno na gorsko sedlo-Djurjevo Sdrilo, kjer je črnogorska meja proti avstrijski občini Brajčji. Do sem me je spremljal vladika; sicer je nameraval iti z menoj v Budvo in od tam v Beke Ko. torsk, jutraj pa je prejel poročila, ki so ga vidno zaskrbeli. Na turški mej ni bilo miru, zato ni mogel delj izo, staki Splot pa to jutro ni bil tako vesel kakor sinoči in videlo se mu je, da mu roje po glavi razne misli. Stopil sem s konja in šel pes na Djurjevo Sdrilo, kjer je bilo na desni strani hribov, marsikaj botaniških zanimivosti. Na vrhu smo zopet imeli krasen pogled na oddaljene albanske snežnike in tu se je vladika ljubezljivo poslovil. Tam je tudi obstal nekaj časa s svojimi Črnogorci, ki so izrekli za slovo mnogo živahnih saliv, ter je gledal za nami; mi pa smo se spustili nizdol in pošli iz gubljali iz vida častljivo postavo tega čudovitega moža. (Prevedel Pavle Flerč)

Iz Ilirske Bistrice v Brkine

Konec

Ce ne bi bili tovariši na okraju tako prizadveni, kakor so, Brkini letos ne bi dobili luči. O tem, kako so 19. julija končno rešili del dodeljenega, nato nekajkrat zmanjšane in končno celo črtanega investicijskega kredita, bi lahko napisali celo brošuro. Kar celo knjigo pa bi napolnijo pripovedovanje o navdušenju in naporih ljudi, ki se po sili zatajo, da s prostovoljnimi delom posejajo, olupijo in prepeljejo 2000 osem do 14 m dolgih drogov in izkopljajo prav toliko do podluge visoke globokih jam. Samo za jame bi bili poklicani delavcem morali plačati skoraj pol milijona. V Tomljah, Pregarjah, Tratah in Ostrožnem brdu se ločijo štiri transformatorske postaje. Ki so jih delavci podjetja »DES« te dni začeli povezovati z daljnosežnim omrežjem. Petsto hiš malih in srednjih kmetov v 22 brkinskih vaseh bo na jesen spravilo petrolejke med ropotijo. Skupna dolžina omrežja visoke napetosti, vključno tistih osem vasi na področju Podgorice, ki ga prav tako letos elektrificirajo, znaša 30 km, nizke napetosti pa 50 km.

kako napreduje delo. Nato bi bili morali iti v Raciče pri Podgradu in izkopati ter prepeljati uporabne vodovodne cevi na področju garnizona JA. Preden so se vsačani odločili za to delo, je bilo prepozno. Tako čaka sedaj razpokana vas že pol leta in kdaj bi vedel, ali bo okraju uspelo, dobiti celi kje drugje. Tudi opazne stene za rezervoar samevajo že dobre tri mesece in res je veliko vprašanje, ali bodo Obrovčani letos prišli do vodovoda ali ne. Kar nekam značilno je to za Brkine in sicer srčno dobre Brkince: tu začeta cesta, tam nedokončan vodovod, drugje zopet nedograjen zadržni dom, pa na pol obnovljene hiše. Ali res ne gre drugače? Gre, samo naprečo je, da ljudje čakajo in čakajo. Celu, če ne bi čakali, je jasno, da velikanskih inve-

stij, ki bi jih zahtevala napeljava smrtno speljanega vodovoda v brkinske vasi, se ne bo mogoče dati jutri. Te stvari mora rešiti v izredno nujnih primerih vsaj začasno le delavna vaska skupnost. Brez velikih stroškov bi se dale marsikje zgraditi večje cisterne ter karpnice in električni motor bi lahko v marsikateri vasi že v kratkem poagal vodo tja, ker bi bila vsem najbolj pri roki.

Tako razrita je vas Obrov že od meseca januarja leta

»Saj tudi v elektriko nismo verjeli, pa bo le!»

Tako je zavrnila Gustinčičeva s šte. vilke 37 v Tatrah sosedci, ki je med razporedom o gradnji ceste cez Brkine vztrajala v svoji neveri, čes, saj ne bo nič. Ce bi vsi Brkinci tako mislili, tudi elektrike letos se ne bi dobili v svoje kraje. Kijub velikemu navdušenju pa je bila stvar nemalo kočljiva, ko so prišli v prve vasi monterji mestnega elektropodjetja iz Kranja, da vzdajajo hišne napeljave. Iz strahu pred izdatki so odgovarjali ljudje monterjem nekako takole: s čim bomo je plačali; saj se hiš nikom do jutra ne oddajo; mar naj napeljava luč v te podrtje? — Ko so jim dopovedali, da bo začasno plačal okraj, so se vdali in danes je po hišah brkinskih vasi, kjer trenutno delajo monterji, vse polno prahu, izsekanih kamnitih drobec in odpadlega ometa. V dolbinne sekajo v stene gospodarji sami, monterji so jih tik za petami od rane zore do pozne noči. Po 14 ur delajo na dan, mož in žena sta se marsikje sporekla, ker je žena hotela luč se pred hišo, pa v kašči itd, medtem ko so možje iz zvrčnosti stiskali ter naročali za več hišo samo tri, štiri, morda še pet luči. Dobro je, da so večina zmagale žene, in možje jim bodo gotovo hvalčili za njihovo neodtujljivost, ko bo zasvetila luč in bodo spoznali, kaj to pomeni.

Kaj se spleča

Pred slovesom od Brkinov smo si v Hunijah ogledali zametek 6,5 ha velike drevesnice, ki bo dajala plemenite sadke sadnega dreva ne le Brkinom, temveč vsemu ilirsko — bistriškemu okraju. Kjer so še marca med nizkim

vesnice kot zdrava, mlada drevesa v brkinskih sadovnjakih že dajale prve sadove, bo v Brkinih tudi že cesta in Brkinčanom se pač ne bo več treba bati, kaj se bo zgodilo z njihovim sadjem, preden prispe na trg v dolini. Morda se zdi komu dolgo do tistega časa? Pa se vprašajmo: mar ni strašno hitro minilo zadnjih šest let obnove, velikanskih naporov v gospodarstvu in graditvi države! Tako se bodo tudi Brkinčanom takrat zdeli časi brez cest, vodovoda in elektrike kot brez zdavnaj minula preteklost. V našem razvoju preskakujemo cela desetletja in ni je moči, ki bi nas mogla ustaviti na poti do napredka, sreče in blagostanja za vse delovne ljudi. Frenk

II. KOLO ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Šest udeležencev v finalnem tekmovanju

Tudi drugi dan atletskega tekmovanja med Spartakom, Odredom, Triglavom in Zvezničarjem v Ljubljani ni bilo presenečenj. Odred je še povečal razmerje v točki, ki jih je osvojil skupaj 27,570. Spartak 25,597, Ljubljanski Zvezničar 24,439, Triglav pa 22,584 točk.

Zanimive borbe so bile v teku na 5000 m, na 800 m je bil boj izenačen tekmovalcev, dobre rezultate pa sta dosegla še Koppe (200 m) in J. Müller (disk). Rezultati so tle:

118 m z ovrami: 1. Zurbokvič (S) 16,1. 2. Subelj (O) 15,2; 100 m: Koppe (Z) 11,6. 2. Pokorn (O) 11,7; krogi: B. Müller (O) 13,32; 2. J. Müller (O); daljina: 1. Wagner (O) 6,44; 2. Spah (O) 6,37; 4x100 m: 1. Odred 46 sek.; 2. Zvezničar 46,1 sek.; 1000 m: 1. Skenderovič (S) 34:01,6. 2. Lissizza (Z) 34:09,4; 400 m: 1. Beškar (O) 53 sek.; 2. Barduťk (Z) 53,1; visina: 1. Zgalin (O) 185 cm; 2. Rašić (S) 180 cm; 1500 m: 1. Kranjc (O) 4:03,2; 2. Mikuška (S) 4:03,3; 3. Pavčić (T) 4:09,8; 4. Opaskar (T) 4:10,0; met kljavi: 1. Vojnič (S) 41,3; 2. Roš (O) 40,30; 200 m: 1. Koppe (Z) 39,9; 2. Purlan (Z) 24,2; 400 m z ovrami: 1. Oliveri (O) 37 sek.; 2. Zurbokvič (S) 60 sek.; skok s palico: 1. Zgalin (O) 3,20 m; 2. Strmšek (T) 3,15 m; 5000 m: 1. Kranjc (O) 15:12,8; troskok: 1. Rajčič (S) 12,99; 2. Wagner (O) 12,91; 4x100 m: 1. Odred 3:30,8; 2. Zvezničar 3:33,3; 800 metrov: 1. Barduťk 1:39,9; 2. Mikuška (S) 2:00,0; disk: 1. Müller 45,10 m; 2. Medžihraški (S) 43,37; kopje: J. Müller 50,10 m; 2. Černe (Z) 44,07 m.

110 m čez ovire, osebni rekord pa je zabeležil v teku na 200 m (23,1).

Med ženskami je Kotluskova zboljšala slovenski rekord v metu krogič (33,95 m). Sfarčeva in Blazjeva sta tudi dosegli republiški rekord v teku na 800 m. Končno stanje točk v moških disciplinah: Zagreb 29.347, Kljavičar 29.206, Mladost 28.376; ženske: Mladost 14.157, Odred 12.12, Zagreb 9613 točk.

V nadaljevanju atletskega troboja je Crvena zvezda osvojila 28,764 točk, Partizan 28,624, BSK pa 27,149. Tujbičan je na tem tekmovanju vrgel kljavo 55,33 m, kar je letošnji najboljši rezultat v državi.

Stevilni rekordi v Zagrebu

V Zagrebu so se v soboto in v nedeljo borili Mladost, Zagreb in celjski Kljavičar (moški) ter ženske ljubljanskega Odreda.

Izmed 19 disciplin popolnega olimpijskega programa je Kljavičar zmagal v 11 disciplinah. Celjani so s svojim nastopom navdušili maistevine gledalcev. Doseženi so bili novi slovenski rekordi in 2 državna rekorda. Igor Zupanič je tekel na 400 m samo desetinko sekunde slabše od državnega rekorda. Lorgjer je dosegel nov slovenski rekord v teku na 100 m: 1. Savica (Pahor, Pogacnik, Vrbovec, Grošelj, Krmar, Gabrček) 3:17 sek.; 2. Godzar 3:35,4; skiff: — žene, 1000 m: 1. Semenec (Savica) 4:29, 2. Pogacnik (S) 4:54,2; četverec s krmarjem — žene, 1000 metrov: 1. Savica (Pavlič, Ham, Gomoj, Senica) 3:39; 2. Godzar 3:58,6; skiff — mladinci 1000 m: 1. Mayer 3:44,2; četverec s krmarjem — starejši mladinci 1000 m: 1. Savica (Rupnik, Sturm, Pintar, Babek, Krmar, Sturm) 3:15; 2. Savica II. 3:27,6; skiff — člani 2000 m: 1. Predvošč Igor (Savica); četverec s krmarjem — člani 2000 m: 1. Savica (Hočevar, Puki Hočevar, Skabrne, Krmar, Gabrček) 6:43,2; 2. Godzar 7:43,4.

Prvenstvo Slovenije v veslanju

Naši veslači kažejo lep napredek

Na veslaškem prvenstvu Slovenije, ki je bilo minulo nedeljo na Ljubljani, sta se borila domača Savica in Godzar z Bleda. Doseženi časi kažejo ob primerljavi na prejšnja leta lep napredek naših veslačev, katerim je bila ta prireditelj ena izmed zadnjih preizkušenj pred bližnjim državnim prvenstvom na Bledu. Tekmovanje je bilo dobro organizirano. Rezultati so tle:

Prvenstvo Slovenije v veslanju

Član II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Zmaga Odreda in poraz Rudarja

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

NOVICE in zanimivosti

Ameriška kri. Perzijski ministrski predsednik Mosadek je, kot znano, zelo bolan in je pred kratkim celo po. treboval transfuzijo krvi. Ko je opazil, da je kri, ki jo dobiwa, ameriška, je zgodnjnjal: »Ce mislite, da bo to spremeniło moje stališče glede petroleja, se zelo motite.«

V večerni molitve. Zahodno berlinski socialistični tisk »Telegraf« je pretekli teden poročal, da so v državnih otroških domovih v vzhodni Nemčiji uvedli novo obvezno molitvo: »Hendchen falten, Auglein senken, eine Minute an Stalin denken (s sklenjenimi rokami, medtem ko se zapirajo oči, vsaj za minuto pomisli na Stalina).

Letalski rekord Jacqueline Auriol. Hčerka predsednika francoske republike je ena najboljših ženskih pilotov. Pred kratkim je dosegla nov svetovni rekord za ženske v pilotiranju. Z letalom tipa »Vampira« je dosegla hitrost nad 900 km na uro. Dosedanji rekord je držala Jacqueline Cochran.

Mamilu v velblodovem zelodcu. Tihotalpljenje mamil se vedno bolj širi, zlasti v deželah Srednjega Vzhoda, po sebo pa v Egiptu, ki predstavlja most med Azijo in Evropo. Da bi čim bolj omejila tihotalpljenje mamil, je egiptovska vlada postavila posebno policijo, ki naj lovi te nevarne in organizirane tihotalpce. Vendar ima ta policija precej težko nalogo, kajti tihotalpce se poslužujejo vseh mogočih načinov za skrit prevoz. Sedaj so postali zrtve tihotalpstva ubogi nevedni velblodi. V zadnjem času so se skozi obmejni kraj na obali Sueškega kanala pomikale številne karavane, ki niso na videz kazale nič nenavadnega. Policija je pregledala blago natovnjeno na velblodih, a ni našla nič pre-

NOVICE in zanimivosti

Ameriška kri. Perzijski ministrski predsednik Mosadek je, kot znano, zelo bolan in je pred kratkim celo po. treboval transfuzijo krvi. Ko je opazil, da je kri, ki jo dobiwa, ameriška, je zgodnjnjal: »Ce mislite, da bo to spremeniło moje stališče glede petroleja, se zelo motite.«

V večerni molitve. Zahodno berlinski socialistični tisk »Telegraf« je pretekli teden poročal, da so v državnih otroških domovih v vzhodni Nemčiji uvedli novo obvezno molitvo: »Hendchen falten, Auglein senken, eine Minute an Stalin denken (s sklenjenimi rokami, medtem ko se zapirajo oči, vsaj za minuto pomisli na Stalina).

Letalski rekord Jacqueline Auriol. Hčerka predsednika francoske republike je ena najboljših ženskih pilotov. Pred kratkim je dosegla nov svetovni rekord za ženske v pilotiranju. Z letalom tipa »Vampira« je dosegla hitrost nad 900 km na uro. Dosedanji rekord je držala Jacqueline Cochran.

Mamilu v velblodovem zelodcu. Tihotalpljenje mamil se vedno bolj širi, zlasti v deželah Srednjega Vzhoda, po sebo pa v Egiptu, ki predstavlja most med Azijo in Evropo. Da bi čim bolj omejila tihotalpljenje mamil, je egiptovska vlada postavila posebno policijo, ki naj lovi te nevarne in organizirane tihotalpce. Vendar ima ta policija precej težko nalogo, kajti tihotalpce se poslužujejo vseh mogočih načinov za skrit prevoz. Sedaj so postali zrtve tihotalpstva ubogi nevedni velblodi. V zadnjem času so se skozi obmejni kraj na obali Sueškega kanala pomikale številne karavane, ki niso na videz kazale nič nenavadnega. Policija je pregledala blago natovnjeno na velblodih, a ni našla nič pre-

Z vsega sveta

povedanega. Vendar je neobčajno povečan promet vzbudil sum pri agentih za preprečevanje tihotalpstva. Na obmejni postaji so že začeli uporabljati posebne instrumente, ki elektrino odkrivajo skrivne predmete. S pomočjo te priprave so odkrili celo karavano velblodov, ki so v zelodcu nosili kovinaste krogljice, napolnjene z mamilom. Na ta način so bile vtihotapljenne ogromne količine mamil, a žrtvovanih je bilo tudi mnogo velblodov; že so namreč hoteli priti do krogljic, so morali velblode zaklati.

Izube zaradi stavk v Italiji. Po najnovejših podatkih italijanskega statističnega urada je bilo v prvem trimesečju t. l. v Italiji 449 stavk in ustavev del v 33.447 raznih tovarnah in podjetjih. Pri teh stavkah je sodelovalo 1.700.000 delavcev, ki zaradi stavke niso delali nad 5,5 milijona ur. Največ delovnih ur je bilo izgubljenih januarja. Od približno 980.000 delovnih ur izgubljenih v marcu, je bilo samo okrog 40.000 ur izgubljenih v stavkah, ki so se ugodno končale za delavce.

Vel, Britanija na prvem mestu v gradnji ladij. Po poročilu Lloydove centralne so ladjedelnice Vel. Britanije izdelale v trimesečju, ki se je končalo 13. junija 2.114.319 brt, oziroma kot 39% skupnega svetovnega ladijskega prostora. Na drugem mestu je Japonska s 520.665 tonami oziroma 9,77%, na tretjem pa Francija s 8,20% skupne svetovne proizvodnje ladij. Nemčija je na osmem mestu, ZDA pa pridejo za Nemčijo s 333.622 brt.

TOUR DE FRANCE

Zmagal je Koblet

Okoli 70 dirkačev, udeležencev tradicionalne mednarodne koledarske dirke Tour de France, je v nedeljo zaključilo svoje borbe v Parizu, kjer je bil cilj zadnje, 24. etape. Nan 40.000 Parizanov je dočakalo te junake, ki so prevozili 319 km. Na cilju sta bila prva Franceo Deledda in Italijan Magni s časom 9:58:19. Za njima je prišlo skupina, v kateri so bili Ockers (B), Robie (F), Coppi, Bartali in Biagioli (vsii I.), s časom 10:00:10.

Jean Robic

Končni vrstni red najboljših udeležencev je tale:

1. Koblet (Sv) 142:22,7; 2. Gemlinian 142:49,8; 3. L. Lazarides (oba F) 142:43,57; 4. Bartali (I) 142:43,15; 5. Ockers (B) 142:32,30; 6. Bauvin (F); 7. Ruiz (Sp); 8. Magni, 9. Coppi (oba I); 10. Barbotin

II. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Zmaga Odreda in poraz Rudarja

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

Clan II. zvezne nogometne lige so se minulo nedeljo spet spustili v boj za nadaljnje točke in za čim lepih pismov v ljestvici. Spored tekme ni bil popoln, ker bodo igrali Vardar in Metalec ter Rabotnički in Bokalet pozneje.

MARGARETA BUHER-NEUMANN: 40

UJETNICA pri Stalinu in Hitlerju

Bila je majhna, a ne več tako lepo okrogla; imela je malo privah nosek in kadar se je smejala, je pokazala vse zobe. Zdej pa so ji lasje siveli in veliki zobje so ji začeli izpadati. Aleksandro so aretirali že leta 1935. V Moskvi je bila zaposlena kot modistinja; najprvo v neki trgovini, potem pa se je osamosvojila. Nekdo ji je preskrbel za odjemalke dame japonskega veleposlaništva v Moskvi. Tja je hodila pometjat naročnicam kluboke in ob neki taki priložnosti so jo povabile na čaj. Kmalu potem jo je aretirala GPU. Njena nedolžnost je bila tako očetna, da je niso obsojili, ampak poslali v vsobodno pregnanstvo. V vsobodnem pregnanstvo so izgnali samo take ljudi, o katerih je bil celo preiskovalni sodnik prepričan, da so nedolžni, s temi ljudmi naseljujejo Sibirijo; pa saj tudi pošiljanje v koncentracijska taborišča ni samo varnostni ukrep proti neznanstevim elementom, ampak ima podoben namen. NKVD je hkrati veliko podjetje s sužnji, ki posilja brezplačno delovno silo v razne predele Sibiriije; za dobavo lesa v osrednji Sibirijo in Karelijo, za težko industrijo na Ural, za obdelovanje stepe v Kazakstan, za pridobivanje zlata v Kolymu v polarnem pasu, za gradnjo mest na Daljni Vzhod itd. Dostikrat se je že zgodilo, da so se izgnanci prostovoljno javili NKVD in prosili, naj jih zapre, ker bi morali sicer od lažote umreti. V vsobodnem pregnanstva pre-

nočujejo ljudje po cele tedne pod milim nebom, ker ne dobijo nikjer nobenega zatočišča, še manj pa dela. Stvari, ki so jih prinesli s seboj, prodajo in če imajo kaj denarja, žive od tega nekaj časa. V koncentracijskih taboriščih pa dobivajo kaznjenci vsaj svojo orbo, vsak dan obroki kruha in ležišče v kakih klavni baraki. Aleksandra je bila poročena z nekim koncertnim pevcem. Seveda ni zahtevala od njega, naj gre z njo v pregnanstvo. Za stalno bivališče v pregnanstvu so ji določili neko majhno mesto na robu kazakstanske stepe. Tam je živel že dosti takih priseljencev. Večinoma se jim je godilo zelo slabo, ker niso imeli nobene možnosti zasluzka. Ejinole za nosače vode so se lahko udinjali. Vodnjaki so bili raztreseni na vseh koncih in deloma izven mesta. In tako so pregnanci nosili kazaskemu prebivalstvu vodo. Aleksandra pa je kmalu zaslužila več kakor vsi drugi pregnanci. Zenam kazaskih sovjetskih funkcionarjev je izdelala prve evropske kluboke, nato pa tudi prve evropske obleke, kajti dotlej so hodie oblečene po muslimansko. S svojo umetnostjo je imela velik uspeh in ko je začela izdelovati še neke vrste uniformske čepice za kazaski moški svet, so jo z denarjem in živili kar zasuli. Pravila mi je, da še nikdar prej ni živela tako razkošno kot v tistem mestu ob stepi. V pisnih je prosila in molodovala moža, naj jo pride vsaj enkrat obiskat. Pa se ni upal priti in nazadnje mu je sploh nehala pisati. Iznana je bila za tri leta. Po dveh letih in pol pa so neko zimsko noč leta 1928 vse tamkajšnje pregnance aretirali in jih na saneh prepeljali na najbližjo postajo NKVD. Aleksandra mi je s smehom pripovedovala o svojem prvem zaslanju;

»Zavila sem se v vse cape, kar sem jih imela. Cez plašč sem vrgla še ogrinjajo, na glavo sem pa zavezala dve trti. Bila sem širša kakor daljša; na nogah sem imela debele klubocvineaste škornje. In taka sem vstopila k preiskovalnemu sodniku. Stoj na vrtilo, ki mi ga je ponudil. Je bil zame veliko previsok. Lovila sem se na njem ko na visokem prestolu in se potila od strahu in vročine. Začel mi je brati obzornico: »Skupno« pregnanci kraja... ste pripravljali oboženo upor...« Nisem mogla razumeti, kaj pravzaprav misli in sem vprašala: »S kakšnim orožjem pa, gospod preiskovalni sodnik?« In tedaj je sam prasnil v smeh; najbrž si je predstavljaj, kako takale zavajena in otonata delubelška vihti revolver.

»Zavila sem se v vse cape, kar sem jih imela. Cez plašč sem vrgla še ogrinjajo, na glavo sem pa zavezala dve trti. Bila sem širša kakor daljša; na nogah sem imela debele klubocvineaste škornje. In taka sem vstopila k preiskovalnemu sodniku. Stoj na vrtilo, ki mi ga je ponudil. Je bil zame veliko previsok. Lovila sem se na njem ko na visokem prestolu in se potila od strahu in vročine. Začel mi je brati obzornico: »Skupno« pregnanci kraja... ste pripravljali oboženo upor...« Nisem mogla razumeti, kaj pravzaprav misli in sem vprašala: »S kakšnim orožjem pa, gospod preiskovalni sodnik?« In tedaj je sam prasnil v smeh; najbrž si je predstavljaj, kako takale zavajena in otonata delubelška vihti revolver.

»Zavila sem se v vse cape, kar sem jih imela. Cez plašč sem vrgla še ogrinjajo, na glavo sem pa zavezala dve trti. Bila sem širša kakor daljša; na nogah sem imela debele klubocvineaste škornje. In taka sem vstopila k preiskovalnemu sodniku. Stoj na vrtilo, ki mi ga je ponudil. Je bil zame veliko previsok. Lovila sem se na njem ko na visokem prestolu in se potila od strahu in vročine. Začel mi je brati obzornico: »Skupno« pregnanci kraja... ste pripravljali oboženo upor...« Nisem mogla razumeti, kaj pravzaprav misli in sem vprašala: »S kakšnim orožjem pa, gospod preiskovalni sodnik?« In tedaj je sam prasnil v smeh; najbrž si je predstavljaj, kako takale zavajena in otonata delubelška vihti revolver.